Norman Károly

Apám arca

Utazom a villamos legelső ülésén a temetőbe. Szemmagasságban fényes, krómozott, tenyérnyi felület a vezetőfülke ajtajánál, alig torzító tükör. Láthatom, ha akarom, ki ül a hátam mögött – mélázok. Virágot nem kell vinnem, apám hamvai harminc éve a kolumbáriumban. Csak ki-ugrom. Nézzek magam mögé a krómtükörben, nem látszik azért az egész arc, ugyan kié? Jézus-Mária, hiszen ez, mögöttem, apám! A fekete szem-üvege, a kesernyés arca, a penge szája, az utolsó évekből.

De hiszen ez nem lehet! Apám harminc éve a temetőben. Rendben, a krómtükör torzít annyit, hogy a fő azonosságok a mögöttem ülő arca és apámé között ugyan rendben lennének, de a részletek elvesznek... Akár össze is téveszthetem, az utcán is előfordult a múltkor, bizonyos típusok bizonyos korban szabványos vénemberré válnak, pláne szemüvegen át; meg is írtam, hogy első meghökkenésünkben mindketten megtévedtünk egy öregemberrel, aki ráadásul ugyanabban az egykori bérházban lakott. Ő a fiának nézhetett, én őt apámnak, és mire a korábbi töprengéseimből magamhoz térve végigfutott rajtam, hogy az az ember nem lehet apám, már szabványos beszélgetésben voltunk, amiből ugyan ki nem derült, hogy soha semmi közünk nem volt egymáshoz. Szorongva játszottam végig, hogy ő apám; ő valószínűleg simán hitte, hogy összefutott a fiával. Ha ő hasonlít apámra, én is hasonlíthatok a fiára, genetika ugyebár. Ha egy negyedórás, protokollárisan üres beszélgetés után derült volna ki, hogy idegenek voltunk, csapás lett volna a lelkére, és ha szívbeteg?! Én már tudom, de ő ne tudja meg soha, hadd higgye, hogy a fiával futott össze, aki tán évszámra rá sem nyitja az ajtót, hiába várná; akárcsak én az én apámra, életében sem, megvolt az oka, harminc éve meg aztán pláne. A szemüveg... a homlok... Ugyan már. Ha most megfordulnék, fecseghet-nék megint apám egy hasonmásával; egy töredék pillanatig – amíg utána nem gondolok – akár én is apámnak hinném, hasonlít nagyon. Azért hiányzik. Mi másért mennék a temetőbe.

Mozgatom a fejem, hogy jobban szemügyre vehessem a mögöttem ülőt, de sajna ez lehetetlen, mozog a fej is, dühítő, szándékosan takar!?

Fenébe. Hiszen a krómtükörben nem is láthatok magam mögé. De akkor az ott szemben... Na ne. Épp, mint apám volt az élete utolsó éveiben.

Nem szoktam tükör előtt egészben nézegetni a fejemet. A borotválkozás ehhez nem megfelelő művelet. Akit abból a képtárból, amelybe az

én arcom is tartozik, utoljára egészben láttam – az utolsó éveiben –, az bizony apám, de én akkor még nagyon másmilyen voltam. Fiatalabb. Sőt, mostanáig, másmilyennek is tudtam magamat. Ez azonban, ott szemben, egy vénember, aki apám arcát viseli. Naná, a genetika, mintha az imént már fölvetődött volna. Ugyan hogy is lehetnék másmilyen vénemberként, mint amilyen apám volt, vénemberként? Azt meg, hogy ő milyen lehetett gyereknek, legföljebb magamon láthattam volna egykor, közvetlenül ter-mészetesen soha. Ha rá emlékezem, olyan mindig, amilyennek a króm-tükörben most magamat látom. Sajna nemigen idézhetem föl az életközepi arcát sem, azt, amilyen én voltam, amikor ő elment; s hol van már a gyerekkorom... Na, borongás vége, itt a temető.

Üldögélek a kolumbárium mellett, magamba mélyedve. Hallom, valaki közelít. Emelem az arcom. Egy öregasszony, kicsoda ez? Nahát, hiszen ez a húgom! Jön ő is meglátogatni apám hamvait? És, harminc év után először, itt kell találkoznunk? Köztünk minden kapcsolat – amúgy nem függetlenül apám működésmódjától – nagyjából akkoriban meg-szakadt!

Tétován lassít, felismerni vél, megrettenve felsikolt, futva el-menekül, utol sem érhetném. Már gyerekkorunkban is hiába mondtam neki, hogy ne higgyen a kísértetekben.